

PAPP SÁNDOR ZSIGMOND

mert övék a mennyeknek országa

Akkor este angyal repült át a város fölött. Legalábbis Cumi, a cseléd váltig ezt állította, miközben szelíd mosoly virágzott ki fonnyadt, törődött arcán, mintha még most is látná a tüneményt. Könnyű neki, félkegyelmű, legyintettek a mindent megmagyarázni igyekvők, azok, akik bármilyen apró-cseprő dolog mögött szilárd törvényszerűségeket sejtenek. Annak a hét is páros, tették hozzá később némi éllel, miután kétségbeesésük egyre csak terebélyesedett, csöndes tébollyal fenyegetve őket. Merthogy azokat a szokatlan eseményeket sehogyan sem sikerült elfogadható rendbe kényszeríteni, minduntalan kicsúsztak az elemzők szigorú kezei közül.

Vegyük például a havazást! Október közepén, amikor P.-ben rendszerint még enyhe az idő, a hőmérő higanyszála alig esik tizenöt fok alá, legfeljebb könnyű, vékonyszálú eső szitál, de inkább a Nap süt fátyolos barna fénybe vonva a sétányokat, olyan hóhullás szakadt a városra, hogy a derék polgárok nem is tudták eldönteni, csodálkozzanak, rettegjenek vagy éppenséggel gyönyörködjenek a rendkívüli jelenségben. Hiszen vászonra kívánczó öklömnyi pelyhekben havazott és olyan kitartóan, hogy sötétedésre a földből kinövő hótorlaszok mindenféle közlekedést megbénítottak. Leálltak az autók, a domb alján megtorpantak a villamosok, a trolibuszok pedig erőltlenül toporogtak a Karolina tér körül. Mire a városvezetők észbe kaptak, már a házuk kapuján sem léphettek ki, nemhogy a „hirtelen jött csapadék eltávolítását” megszervezhették volna. Talán ez is lehetett a cél (márha egyáltalán lehet célja egy ártatlannak tűnő hóhullásnak, ha mégoly rendhagyó is), okoskodtak utólag, hogy aznap este senki se mozduljon ki otthonából, és így ne legyen avatatlan tanúja a városban zajló sötét üzemeknek. Mert, hogy valami ilyesmi lappang a háttérben, azt szinte mindegyik illetékes biztosra vette. A feltételezést az a tény is alátámasztani igyekezett, hogy a kérdéses csapadék másnapra se szó se beszéd elolvadt, eltűnt – akárha egy körmönfont terv része lenne –, s ha nem maradtak volna vissza a szénfekete utcák, a színültig telt kanálisok, némi jóindulattal akár egy furmányos álomnak is elkönnyvelhették volna az egészet.

– De hát mégsem álmodhattunk mindannyian – fakadt ki a tanácstalanság láttán a legfelsőbb vezetés helyi képviselője. – És a torony... azt mi a túróval magyarázzák? Tények kellene, értik!? Számok és betűk! Jelentés készül itt és nem legenda! – majd annyira belefeledkezett az ordításba, hogy még a termoszban becsempészett konyakját sem itta meg.

Hát igen, a torony... Hiszen a havazás még csak-csak, mert ugye kicsit megpöcköli az ember a merev statisztikát, előrébb hoz néhány dátumot a megfelelő rubrikában és máris lobogtathatja a kész indoklást. A csoda megszeli-
dült, nem csoda többé, esetleg kihágás, futó rendellenesség. De a torony..., az bizony jóval nehezebb dió! Történt ugyanis, hogy a reggeli órákban (bár az is lehet, hogy még éjjel) miközben mindenki afölött örvendezett, hogy nem kell megszakadnia a hiábavaló lapátolással, halk döccenéssel megállt a toronyóra kismutatója. Csak a nagymánus rótta továbbra is unalmas köreit a díszes számlapon (egy megfigyelők szerint hol lassabban, hol gyorsabban, de ez nem ellenőrizhető).

- Megerőltették - mondta ki a diagnózist az órásmester a többórás vizsgálatot követően. - Mintha ráült volna valaki a mutatóra, s az nem bírta el a súlyt - dűnyögte bizonytalanul és még meg is mutatta volna, hogy mire gondol, de látva a körülötte feszengők elkerekülő szeméit, a vörösbe ájuló arcokat, gyorsan hozzátette: - Régi szerkezet ez, kérem, ki tudja, mikor jön rá valami nyavalya.

A nyavalya, mint ahogy később kiderült, gyógyíthatatlannak bizonyult, de nem ez volt a legmeglepőbb, hanem az, hogy a nagymutatót - talán a betyárbecsület űzte, tolta előre - a kezdeti zűrzavar csillapodása után sem sikerült megfékezni. Mert mégiscsak tarthatatlan, hogy egy óraszerkezet, amely az emberi leleményesség és precizitás iskolapéldája, ilyen felelőtlenül viselkedjék. Hiszen valami vagy működik vagy nem. Közösségünk egyik tartópillérétől joggal várnánk el ennyi józanságot és következetességet, foglalta össze szűk körű beszédében a lényegét a műveleteket irányító főbiztos. És próbálkoztak szinte mindennel: előbb kiemelték az óra szívet, majd apró köveket szorítottak a fogaskerek közé, sőt, egy szobafestő még a számlapig is kimerészkedett, hogy hurkot vessen a nagymánus köré, mindhiába. Egy láthatatlan kéz újra és újra felhúzza, mondta az órás otthon a feleségének, és eltolta magától a csülkös bablevest, pedig kedvelt étele volt. Az eset után állítólag benne is megröppant valami, nem vállalt többé semmiféle reparációt, másnap templomba sietett, majd évekre visszamenőleg kifizette az egyházadót. Biztos, ami biztos.

Kínos napok következtek. Hiába szikrázott kint minden az önfeledt nap-sütésben, a hivatal szobáiban komor esőfelhők gyülekeztek a savanyú akták fölött.

- Emberek - vinnyogta a legfelsőbb vezetés helyi képviselője, s a titkárnő szerint könny remegett a szeme sarkában - a havazást már elintéztem, el lehet felejteni, mintha meg se történt volna. De ebben az ügyben sürgősen ki kell találni a mentőötletet. A város közepéről van szó, a tér legmagasabb pontjáról. Ez mindenholnan látszik! (Az eddigi tapasztalatok úgy mutatták, hogy ezzel a két módszerrel a legfogasabb kérdések is megoldhatók). És ha delegáció jön,

mit mondunk, ki az úr ebben a nyamvadék városban? Netán az Úristen?! – és már nyíltan vedelt a beosztottjai előtt.

A havazás estéje a Beethoven út kilencben sem múlt el nyomtalanul, holott kezdetben minden jel erre mutatott. Kora reggel, éppúgy mint máskor bedöcögött Tornyák üvegszállító szekere, s a szűk udvar csordulásig telt a kis parasztló zihálásával, tompa köhögésével, talán örökös légszomj kínozta. Nem szivarozik ez a gebe, Döme? – ugratták néha a fuvarost, de annak arcizma se rándult, inkább megmarkolta az ostornyelet, mintha véletlenül. Az üvegesek rongyba csavart kézzel, merev derékkal hordták hátra a táblákat. Óvatosan egyensúlyoztak az egyenetlen kövezeten, még tréfából sem lökdösődtek soha, a nyers üveg kegyetlenül vág, ha kiszalad az ember markából. Az emeleten, ahol lehetett, már kitergették a dunyhákat, párnákat és plédeket, a csíkos és virágmintás pizsamákat. Szépen sorba, centis közzel, hogy a szomszédé is férjen. Frivol emberszag áradt belőlük, sűrű és sokszínű gomolyag, melyben egyszerre keveredett a nyugtalan éjszakák izzadmánya a szerelem csupasz illatával. Ha valaki ebben az órában lépne be a kapun, úgy érezné, hogy egy hatalmas és nyilvános hálószobába tévedt, melyben nincsenek többé szemérmes titkok, a foltozott nadrág éppoly beszédes, mint a pecsétes lepedő. Ekkor erőltetik a gyerekekre az iskolakabátot, tojás serceg a kizsírozott serpenyőben, és még száz efféle zaj és zörej, ahogy egy lassú gépezet lomhán mozgásba jön.

De hiába illeszkedik minden apróság a szokott összképbe, hiába van látszólag minden a helyén, a gangra kilépő kis Murvainak mégis földbe gyökerezik a lába, s talán a lélegzetét is visszatartja, mintha legalábbis kísértet tornyosodna előtte. Pedig nem az. Eleven, hús-vér teremtmény, még hozzá egy unalomig ismert szomszéd, a Regina. A félemelet utolsó lakója bordó pongyolában, melyet aranyozott szálak tesznek még vonzóbbá, a korlátnak dőlve ideges rajokban érkező galambsereget etet, és dúdol is hozzá, mint aki teljesen belefeledkezett az adakozásba. A bátrabbak a vállára szállnak, mások a tenyeréből kapkodják el a kövér morzsákat. És mintha a Nap is csak azt a részt világítaná meg pimasz sugaraival. Vagy csak képzelődik? Netalán a látása romlott volna meg annyira, hogy már ne is ismerje fel a távolabbi alakokat? De hát ez képtelenség, tegnap járt orvosnál, fel is írt valamit.

De miért lepődik meg mindezen a nyugalmazott bérelszámoló? Mi készíteti arra, hogy pár pillanatig azt fontolgassa, inkább visszafordul, mintsem így kezdődjék a napja? Mi lehet ennyire megrázó ebben az idillikus képben, egy galambokat etető vénasszonyon?

Egy bérház nem kedvez a csodáknak. Igazából még a vérszegény meglepetések is elkerülnek. Talán a szerkezettel van a baj, a falakból szivárgó levegővel, amit nap mint nap beszívnek és ami egy idő után nemcsak a bőrüket ráncolja össze, de kiszáritja az agyat, az idegpályákat megnyújtja, csöndes vegetációra kényszerítve a legvadabb különcöt is. Itt nincs helye a fantáziálásnak, a min-

den alapot mellőző ábrándképeknek. A folyosóvégi vécé, a szolidan málló vakolat, a víz nélkül hörgő csapok józan és szigorú gondolkodásra nevelnek. Itt mindenre jut idő, sőt többre is. Néhány év és a szomszédból átkúszó zajdarakból: a kilincs diszkrét nyiszogásából, a padló recsegéséből és az elmosódó szavakból bármi kisilabizálható. Irt-e a távoli rokon vagy csak üzent, ízlett-e a finnyás Csonknak a vacsora vagy hozzá se nyúlt, és hogy Trattneréknél idén is elhalasztják a megelőgezett nyaralást. A tévedés lehetősége eleve kizárt, hiszen a megfigyelések sora a végtelenségig tágítható és fejleszthető, mígnem a tökéletesség szikár csúcsára nem hág az unalommal együtt. Az „események” precíz forgatókönyv szerint peregnek, ha mégsem, akkor az illető már a költözés nemtelen gondolatát forgatja a fejében. (De innen csak a selejt megy el, szilárd, gerinces jellem holtáig kitart.) Ha valakinek ideérkezése előtt még nem voltak megrogzott szokásai, levetkőzhetetlen bogarai, itt majd szép csendben minden megerem, mint eső után a gomba.

A félemelet lakói húsz esztendeje élnek egymás éltető közegében, olvasható a folyosón kifüggesztett Jubileumi emlékeztetőben, amelyet annak idején Trattner, a sváb műgyűjtő olvasott fel a lakógyűlésen. Ott tolongott mindenki a díszasztal körül lehetőségei szerint fölcicomázva, kirúszozva, tiszta felöltőben; Reszlingné az alkalomra almás pitét sütött, a férfiak bort hoztak, kisüstit. Egyetlen lakó maradt távol mindössze, akiről bizonyosan nem is lehetett megmondani, tulajdonképpen őt kerüli-e az egész társaság vagy ő utál következetesen mindenkit. Egy dologban azonban megegyeztek: Regina a rosszindulat vaskos szimbóluma, akiből úgy árad, sugárzik a gonoszság, mint nyugati fűtőtestből a meleg.

Az asszony egyedül lakott a könyökhajlatban, azután már csak egy elhagyott lakrész következett, ami fölött annyira megsüppedt a tető, hogy bármelyik pillanatban beomolhatott. Épeszű ember a közelébe se merészkedett, a postás bátorságából is csak a kanyarulatig futotta, bár mindent elkövetett, hogy ez ne látszódjék, az egyenruha mégiscsak kötelez. Arról a vonalról osztogatta aztán a leveleket, számolta ki a nyugdíjat, derűsen, bizalmas gesztusokkal. Talán egyedül ő érintkezett vele, valamint Cumi, a cselédlány, aki ellenőrzéskor unokahúggá avanszált. Ahogy minden szennyes bűznek, erjedő lehetnek az a pusztuló zúg volt a forrása, úgy bármilyen pitiánerség, ízetlen tréfa, gonosztett csak Reginából fakadhatott. Ő öntötte le mosogatóvízzel a csendóra idején hancúrozó gyerekeket, piszkálta ki reggelente a postaládából a megrendelt hírlapokat, és minden bizonnyal ő lopkodta a lépcsőházi körtéket is, amiért aztán minden egyes lakó vaksötétben botorkálhatott azon a veszélyes helyen. De beszélnek feljelentésről és hatósági közeg ellen elkövetett erőszakról is! Regina rugdosta meg a pár percre szabadon hagyott ölebeket, mérgezte meg a kóbor macskákat, így végül az a rész lett a ház legkietlenebb zuga, ahonnan még a svábbogarak is fejvesztve menekültek.

- Az állat jobban megérzi ezt, mint az ember - mondta némi nyomatékkal Rizsnyai néni, aki jártas volt az okkult tudományokban. - Meglovagolta az ördög, nem csoda, ha a latorság belécsontosodott. Még a tető sem üti agyon, mint más normális embert.

Mások, a józan ész hívei fogantatásának szörnyű körülményeivel indokolták az elkorcsosulást. Hiszen a kezdeti tisztátalan történések, mint apró és szívos indák mélyen behatolnak a későbbi jellem szövetébe. Kicsapongó közkatónákat, markos péklegényeket emlegettek és egy, a kor kívánalmainak nem mindig engedelmeskedő lányt. És ez így már mindent megmagyaráz.

De volt még valami, amit nem lehetett Reginának megbocsátani. A névadó nem tévedett. Ahogy néhanap végigvonult a gangon, lassan, kimért léptekkel, mint akit nem kerget semmilyen gond, kicsinyes szükség, vagy ahogy csak állt a lépcsőfordulón kissé ridegen szemlélve a körülötte lebzselő dolgokat, az ember önkéntelenül is hatalmas birtokokat, gazdag tartományokat, kastélyt, ménest, sürgő-forgó szolgálhadat képzelt köré. És ha nem volt elég óvatos, ha figyelme csak egyetlen pillanat erejéig is, de elkalandozott, azon kaphatta magát, hogy ösztönös alázattal borul eléje felajánlva mindenét. Öltözékét, bár nem volt hivalkodó, sosem rontotta el egy bevásárlószatyor a maga otrombaságával, hanyagul odavetett bizsu vagy meggondolatlan szín, kitaposott cipő. Ekként történhetett, hogy ha mégis erre tévedt valami látogató vagy egyéb félhivatalos személy, az először vele tárgyalt, egyezkedett, nem ritkán alkudozott bármilyen „kényes” is legyen az „adott kérdés”. Trattner feleségére, aki a lakóbiztosi teendőket látta el bővérű lelkesedéssel és buzgalommal, már csak az uzonnáztatás hálátlan feladata hárult. Hiába erősködtek később a lakók, bizonygatták a dühtől fuldokolva, hogy nem az a nő a mérvadó, nem onnan kell kiindulni, hanem igenis belőlük, a szürke, de mégiscsak túlnyomó többségből. Mondhattak, amit akartak, ócsárolhatták válogatott kifejezésekkel, az igyekezet haszontalannak bizonyult, céltalannak, mint a délutáni varjúkárogás; Regina „kívánásai” rendre beteljesültek. A látogatókat elkábította, miként a legnemesebb ragadozó a vadászterületére tévedt áldozatokat: alattvalókká lettek, mielőtt megszólalhattak volna. Ebbe aztán egy kicsit mindenki belebolondult.

Regina, mint galambokat tápláló öregasszony olyan valóságértelmennek hatott a reggeli szöszmötölésben, akárha hirtelen elszánt darabontok özönlenék el az udvart. A kis Murvai képtelen volt elszakadni az impozáns látványtól, mondhatni odatapadt, ahogy az óvatlan bogár ragad a frissen mázolt palánkhöz. Ügyet sem vetett a cipekedő üvegesekre, a lézengő reáliákra.

- Összepiszkolja a ruháját - nyögte ki végül, mert határozottan vallotta, hogy a kínos ügyletekben is őrizze meg az ember a méltóságát. Aztán táncos léptekkel elsietett.

- Béla, maga áthágta a szabályzatot. Vegye tudomásul, csalódtam a természetben! - sivította délután Reszlingné, mert hamar híre ment, hogy Murvai

szóbaállt az ellenzékkel. De az albérlő nem tanúsított megbánást. Még csak el sem sápadt, ahogy egyébként tette; ha rajtakapták valami disznóságon. Kihúzta magát, tömzsi nyaka szinte kiugrott gömbölyded törzséből, és úgy tűnt, néhány pillanat alatt bepótolja mindazt, amit hosszú éveken keresztül veszni hagyott: férfi lesz végre. Kemény, duzzadó hím.

- Azt a hangot nem hagyom bántani - hajtogatta konokul. - Édesanyám énekelt így - fűzte hozzá jóval később, és már olyan gyámoltalanul matatott a holmijai között, hogy nem lehetett rá haragudni.

De ez még nem minden. Regina, mintha csak folytatni akarná „gátlástalan mesterkedéseit”, Csonk két ártatlan gyermekét is magához csalogatta, majd porhanyós pogácsával kínálta őket. A kislányok hosszan áradoztak a sütemény különleges ízéről, valamint a kiszolgálás fölöttébb előzékeny voltáról. Aznap - mintegy a történéseket aláhúzva - az újságok sem tűntek el és este vakító fényben fürdött a lépcsőház.

- Leszóltak neki odafentről, hogy túl sok van a rovásán, aztán most sündörög ide-oda - legyintett Rizsnyai néni mindenki megkönnyebbülésére, hogy lám, csak akad valaki, aki „keresztüllát a tények szitáján”. Mindössze a legeléesebb szeműeknek tűnt fel az a talán említésre sem méltó töppedt bizonytalanság, ami lompos felhőként úszott át az özvegy vonásai fölött. Végül bármilyen eshetőségre felkészülve a bizottság úgy döntött, nem adják könnyen a derekukat, rajtuk ne kereskedjen senki holmi közönséges és átlátszó jótéteményekkel. És egyébként is: mindenki ott bűnhődjék, ahová való, adták ki a jelszót.

A jótétemények száma azonban napról napra duzzadt és egyre ravaszabb formákat öltött. Ha valahol éppen hiányzott valami, kanálnyi mustár, pohár tejföl vagy cukor, esetleg rá kellett volna bízni valakire a kutyát, gyermeket vagy a lerben piruló ebédet, Regina mintegy varázsütésre megjelent és szelíd mosollyal az arcán ajánlotta fel segítségét. Képtelenek voltak visszautasítani. Másnap aztán szemlesütve magyarázkodtak, hogy ez többé nem fordulhat elő, a kivétel erősíti a szabályt, egyszer mindenki meginoghat satöbbi. Lassan mindenhová bejáratos lett. A legmakacsabb ajtók is engedelmesen tárultak fel, a legapróbb résen át is beférkőzött, ahogy a hajnali kávészag is keresztülhasít az aludni vágyó ablakain, a sötétítőkön. A bevásárlásból vagy kényszerű rokonlátogatásból érkező elcsigázott lakókat kivétel nélkül példás tisztaság fogadta. Regina keze alatt egyazon könnyedséggel tűntek el az évtizedes lerakódások a libegő pókhálókkal, a vízkő szeszélyes csíkjai a fürdőkád oldaláról, por és felgyülemlett kacat. S amikor elment, furcsa gomolyagot hagyott maga után, a vaníliás teasütemények és a friss marcipán illatát. Ez aztán mintha csak akármilyen testszag volna, percek alatt szertefoszlott.

Ha már egy napig távolmaradt, megsértődtek, ha kettőig, izgatottan futottak át és remegő hanggal kérdezték, tényleg minden rendben van, ne küldjenek gyógyszerért vagy inkább hívjanak orvost? Izgatottságuk érthető volt,

hiszen mindahányan távoli rokonra, elvesztett vagy meg sem született családtagra ismertek benne. Volt, ki nővére áldott természetét, nagynénje szorgalmát vagy éppenséggel unokatestvére arcvonásait vélte fölfedezni, amit aztán sárgás fényképekkel igazolt. Így lépett elő mindenki Nagymamájává, ahogy Murvai egy elragadtatott pillanatában elnevezte.

Mint a Paradicsomban, úgy teltek a napok.

November végén a híg esők beköszöntével az északi szelek is feltámadtak. Megmozgatták a panelházak közötti állott tömböket és szétszórták a rothadó falevéllkupacokat epesárgára festve át az utcákat, tereket. Megtelt a város valami csendes, vértelen káromkodással. De elfújták a Beethoven út kilencben ébredező eufóriát is, a huzat lobbantja el így az erőtlen gyertyalángot. A nagy egymásraborulás kellős közepén, szinte egyik percről a másikra elejtett, vértlen szavakból, gesztusokból kellemetlen dolgok derültek ki. Ki gondolta volna például, hogy habár Rizsniai néni bejelentetlen bérlőket tart, mégsem hajlandó fizetni a ráeső vízdíjat, ráadásul még le is tagadja, ha rákérdeznak. Hogy Trattner (akivel kapcsolatban még mindig nem tisztázott, miből „vételezte” a műtárgyait) unokája csente el és cseni most is a villanykörtéket arra hivatkozva, hogy egyszer e nélkül is kitörik a nyakukat. Reszlingné túl sokat fecseg házügyekről holmi idegeneknek, Murvai pedig sáros cipőjével minduntalan összejárja a felmosott követ. Mindedig ezeket a dolgokat magától értetődő természetességgel utalták át Regina számlájára (tették ezt akkor is, ha néha sejtették az igazi elkövetőt), s a képzelt gonoszság sötétjében rendre elmosódtak saját, különbejáratú kilengéseik.

A hivatkozási alap megszűnésével szilárdnak tetsző biztonságuk is semmivé foszlott. Az eddig feddhetetlennek hitt lakó sem engedhette meg többé magának azt a fényűzést, hogy munkájából hazatérve ne zárkózzon be tüstént, s fedezékéből csupán a legszükségesebbekért ugorjon ki. De még a lakásban is óvatosan mozgott, kerülte a hangos helyeket, nehogy egy hirtelen zörej, meggondolatlan hang gyanús gondolatokat ébresszen az amúgy jóra való szomszédokban. Ekként talán elkerülhette, hogy idővel róla is kiderüljön valami turpisság, szélhámos cselekedet, ami kellőképpen aláasta volna megmaradt tekintélyét és holmi homályos büntetésfélét is megelőlegezett. Amit nem tudott megvalósítani a kor ezernyi ötlete, a mellőzöttség mindennapos kísértete, a félelem fanyar gesztusai, azt Regina jótekönykodása végül egy csapásra elérte. Elszaporodtak a dühös szópárbajok, gyakori lett az ujjalmutogatás, a kölcsönös felügyelet. Valami borzongató kéj uralkodott el rajtuk, ami úgy futkározott a megfertőzött emberben, ahogy a vér pumpál fáradhatatlanul az erek alagútjaiban. A mondatok gonoszul lerövidültek, a korábbi szívélyesség hirtelen csontig maró gunyorossággá vedlett, egy-egy jólirányzott köszönés az arculcsapással vetekszik. Végül már nem is szóltak egymáshoz, csak integettek, hadonásztak, ahogy a süketnémák rázzák botjaikat, rekedt, értelmetlen torokhangon

átkozva a világot. Hiába csitította őket Regina, repdesett alkalomadtán ide-oda a mélyülő szakadék éles peremei fölött, „tevékenysége” olaj volt a tűzre. A lakók azon kapták magukat, hogy esténként a takaró védettségében azért imádkoznak, hogy legalább néhány óra erejéig kapják vissza a Regina iránt érzett jólbevált gyűlöletüket. De a feloldozás egyre késett.

Mentőövként Trattner javaslatára nagy titokban még egy utolsó lakógyűlést hívtak össze a „fennálló helyzet higgadt elemzése érdekében”. Elsőként a lakóbiztos emelkedett szólásra. Nem gyakorolt előtte, bevezető szöveget sem írt, mint máskor. Remegő kézfejből mégis kiérződött az összejövetel jelentősége, a körülmények súlya.

– Regina elvtársnő veszélyesen megváltozott! – többet nem mert mondani, mert félt volt, hogy egymásnak esnek. A beálló csöndben tisztán kivehető a cigaretta izzása, a feszültség megannyi árulkodó zaja. Úgy lopóztak hazáig, akár a halálraítéltek, akiknek már föladták az utolsó kenetet.

A december végi csonka hét készületlenül érte a várost. Ólmosnak, gyűröttnek ígérkezett a szilveszter. Hó nem esett még mutatóba se, a fagy szabadon garázdálkodhatott a fedetlen utcákon. Az emberek szorosabbra húzták magukon a kabátot, de legszívesebben a lélegzetüket is visszafojtották volna, hogy magukban tartsanak minden apró meleget. Pedig a felszín alatt lázas munka folyt, erőfeszítések zajlottak, hogy az újév ne találjon eldologzatlan szálát a környéken, hogy idejében semlegesítsenek minden makacszkodó hibaforrást. Erre kérték fel a polgárokat is. Fokozott öntudatra. A felhívás kivételesen a Beethoven utcai bérházba is begyűrűzött. Már másnap kihajigálták a karácsonyfákat, hogy ne vessen rájuk rossz fényt a túlzott vallásosság. Itt-ott buzgón takarítottak. Szilveszter előtt egy nappal híre jött, hogy a toronyóra is észhez tért. Talán őt is megérintette a közelgő ünnep előszele. Igaz, addig-addig ütötték, kalapálták a gyanús fogaskereket, míg valahol legbelül, ahová eddig nem ért el semmilyen szerszám, fel nem nyögött valami és a nagymánus csikorgva megállt. A helyi újság pár sorban hozta a diadalt, az apróhirdetések fölött.

A bérházban az a nap eseménytelenül telt, már-már nyugodt légkörben. A pezsgők jégbehűtve várták az óév utolsó perceit, töltött csirke gőzölgött az asztalokon.

Nem tudni mikor léptek ki az ajtón és mikor értek oda. A könyökhajlat előtt gyülekeztek szótlannul, mindenki azt hozott, ami éppen a keze ügyébe akadt, nem beszéltek meg előre; míves gyertyatartó, potyoló, kisebb konyhakés villant fel pár pillanatra a sötétben. Egyikük sem mozdult, talán valami jelre vártak. Az a régi, meleg érzés, a békesség érzete lassan tért vissza elgémbevert testükbe. Erőre kaptak.

Többre senki sem emlékszik.